

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم

الحمد لله الذی هدانا لهذا و ما كنا لنهتدی لولا ان هدانا الله

حضور محترم شما عزیزان سلام عرض می کنم و از وقتی که در اختیار قرار گرفت تا به معرفی اجمالی برنامه های پژوهشگاه پردازم سپاسگزارم،

یاد و نام امام راحل عظیم الشان را گرامی می دارم و برای شهیدان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و شهیدان آموزش و پرورش -مخصوصا شهیدان رجایی و باهنر
علو درجات معنوی از درگاه الهی خواستارم و طول عمر توام با سعادت و سرافرازی برای مقام معظم رهبری خواستارم.

از عنایت خاص وزیر محترم به حوزه تحقیقات آموزشی سپاسگزارم و به تدابیر ایشان جهت اعتلاء و ارتقاء نظام آموزشی و بخش تحقیقات دل بسته ایم و اعتماد داریم
همکاران عزیز من در پژوهشگاه روسای پژوهشکده ها و اساتید و اعضای هیات علمی هم در این جمع حاضر هستند که حضور ایشان را گرامی میدارم.

با توجه به فرصت موجود ابتدا به معرفی مختصر پژوهشگاه میپردازم سپس مهمترین رویکردها و برنامه های تحولی پژوهشگاه مورد توجه قرار خواهد گرفت .

قبل از هر چیز لازم است از اعضای هیات علمی و پژوهشگران و کارشناسان خدوم پژوهشگاه تشکر کنم :

اول به خاطر صبوری و حوصله و فداکاری در طول این سال ها که بخش پژوهش در مضیقه بود.

دوم به خاطر اینکه به این این عضو پژوهشگاه اعتماد کردند و با روی گشاده و آستین بالا زده، عزم خود را برای تحول در پژوهشگاه جزم کردند.

معرفی پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش

پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش یکی از قدیمی ترین موسسه های پژوهشی علوم تربیتی کشور است و در سال ۱۳۸۳ با مجوز از شورای گسترش آموزش عالی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری از محل تجمیع پژوهشکده های تعلیم و تربیت، برنامه ریزی درسی، خانواده و مدرسه، کودکان استثنایی

و مرکز پژوهشی آموزش و پرورش دوزبانه، روستایی، عشایری تبریز شکل گرفت و فعالیت های آن طبق اساسنامه مصوب صورت می گیرد.

مرکز مطالعات بین المللی بررسی روند آموزش ریاضی، علوم و سواد خواندن (تیمز و پرلز) نیز که از سال ۱۳۷۴ فعالیت های پژوهشی گسترده ای دارد ذیل پژوهشگاه فعالیت می کند.

سابقه تشکیل اغلب پژوهشکده های پژوهشگاه به سالهای ۱۳۷۴ تا ۱۳۷۷ برمی گردد

پژوهشگاه دارای ۱۵ گروه پژوهشی مصوب به شرح زیر است که ذیل پژوهشکده ها فعالیت می کنند:

۱. اقتصاد و نیروی انسانی آموزش و پرورش

۲. تعلیم و تربیت اسلامی

۳. بهداشت و تربیت بدنی

۴. مبانی برنامه ریزی درسی

۵. آموزش علوم انسانی

۶. آموزش علوم پایه

۷. آموزش های فنی حرفه ای

۸. مشارکت ها و ارتباطات

۹. راهنمایی خانواده، مشاوره و روانشناسی تربیتی

۱۰. جامعه شناسی و آموزش خانواده

۱۱. آموزش کودکان عقب مانده ذهنی و چند معلولیتی

۱۲. آموزش کودکان دارای آسیب های دیداری، شنیداری و حسی حرکتی

۱۳. آموزش کودکان دارای اختلال یادگیری، آشفتگی هیجانی و رفتاری

۱۴. آموزش و پرورش چندپایه و دوزبانه

۱۵. آموزش و پرورش عشایری و روستایی

همچنین پژوهشگاه از خدمات شایسته و تجارب ذی قیمت بیش از ۴۰ عضو هیات علمی رسمی تمام وقت و کارشناس مبرز در حوزه های علوم تربیتی و تعلیم و تربیت برخوردار است که سرمایه های ارزشمندی محسوب می شوند و دارای تجربه مترکم در حوزه موضوعات گروه های پژوهشی و نیز حوزه اقدام پژوهی، مدیریت پژوهشی، اشاعه و کاربرست یافته های پژوهشی و گسترش فرهنگ پژوهش می باشند و اغلب اعضای هیات علمی پژوهشگاه دارای مرتبه دانشجویی هستند.

علاوه بر این پژوهشگاه دارای ۴ فصلنامه علمی پژوهشی است که مطابق با موازین وزارت علوم چاپ و منتشر می گردد که عبارتند از:

فصلنامه تعلیم و تربیت (قدیمی ترین نشریه تعلیم و تربیت کشور) فصلنامه کودکان استثنایی، فصلنامه

مسائل کاربردی تعلیم و تربیت اسلامی و فصلنامه خانواده و پژوهش

پژوهشگاه از ظرفیت های پژوهشی مناسبی برخوردار است و به منزله دبیرخانه شورای تحقیقات وزارت

آموزش و پرورش و پس از یک وقفه چندساله قرار است امر مهم هماهنگی و راهبری پژوهش های

علوم تربیتی و برنامه پژوهش در عمل (معلم پژوهنده) در شورای تحقیقات آموزش و پرورش استان ها

و کمیته های پژوهشی مناطق آموزشی را برعهده داشته باشد.

از سوی دیگر پژوهشگاه دبیرخانه کمیته دستگامی وزارت آموزش و پرورش برای کرسی های نظریه

پرداز، نقد و ترویجی می باشد و از ظرفیت های اجرایی قابل توجهی در امر گسترش فرهنگ تفکر،

نقد، مناظره و طرح اندیشه های نو در حوزه علوم تربیتی کشور برخوردار است.

به اتکای همین توانمندی ها پژوهشگاه می تواند به عنوان بازوی پژوهشی وزارت آموزش و پرورش،

معاونین محترم وزیر و روسای محترم سازمان ها و دفاتر حوزه ستادی وزارت عمل نماید و مطالبات

پژوهشی آنها را در حد مقدمات پاسخ دهد.

یکی از ماموریت های اصلی پژوهشگاه، پاسخگویی به نیازهای پژوهشی فوری و اساسی آموزش و

پرورش است

و در اجرای این وظیفه مهم و علیرغم برخی محدودیت های اعتباری و ساختاری، در سالیان اخیر موفق به اجرای طرح های پژوهشی مهم و اساسی مورد نیاز وزارت متبوع و تامین اطلاعات مورد نیاز بخصوص در راستای تبیین و عملیاتی کردن و پشتیبانی پژوهشی راهکارها و مفاهیم سند تحول بنیادین آموزش و پرورش شده است که فهرستی از پژوهش های پایان یافته در این خصوص به ضمیمه مرجع سفارش دهنده در سایت پژوهشگاه درج شده است

در ضمن فهرست طرح های پژوهشی پایان یافته در طول سال های ۹۶-۹۵ و عناوین طرح های پژوهشی در دست اجرای پژوهشگاه (در حال حاضر که ۹۵ درصد آنها سفارش وزیر محترم و معاونین ایشان می باشد) در سایت پژوهشگاه درج شده است

سیاست های اصلی ما در پژوهشگاه

۱- شفافیت و صداقت با اعضای هیات علمی و پژوهشگران پژوهشگاه- پژوهشگران ما، نیرو های دانشی و ذخیره های ارزشمند تجربه پژوهشی هستند و تعامل با ایشان مستلزم پیچیدگی ها و توجه به ظرایف خاص است
رابطه گرم و صمیمی و حفظ شان و کرامت اعضای هیات علمی و پژوهشگران (ما اعضای یک خانواده هستیم)

۲- جلب اعتماد و همکاری اعضا هیات علمی و پژوهشگران

۳- ایجاد تحول در مدیریت ها- مدیریت فراکنشی- (ما منتظر نمی مانیم که از ما- بخش پژوهشی- کمک بخواهند- همچون امداد گر، سرصحنه حاضر می شویم طیب دوار یدور بطبه)

۴- پاسخگویی موثر (ما برای خودمان و اقداماتمان ارزش قائل هستیم- پس تا حصول نتیجه آنها را پیگیری می کنیم)

۵- تولید کار و پیگیری (به اقتضای شرایط خاص کشورمان به ۹۰٪ تولید کار و ۱۸٪ پیگیری معتقدیم)

تلاش کرده ام و می کنم تا :

۱- به پژوهش رونق بدهم،

هر پژوهش یک محصول فاخر علمی است و حاصل ساعت ها و ماه ها وقت و انگیزه و تلاش عضو هیات علمی و پژوهشگر و حاصل جلسات تعاملی با نمایندگان محترم معاونین محترم وزیر است- این محصول فاخر به سان یک موجود معنوی باید ارج ببیند و بر صدر بنشیند.

- پژوهش پیش از تولید، حین تولید و پس از تولید، نیاز به مراقبت و پرستاری دارد- حق آن را باید به نیکی ادا کنیم- ما باید پژوهش کیفی تولید کنیم تا بار معنوی آن، زمینه علم نافع و دانش کاربرست شده را فراهم آورد.

- هر پژوهش جدید تولید اندیشه تازه است

- این نگاه سبب می شود پژوهش جدی گرفته شود و ما به عنوان مدیر پژوهش- باید در تدارک زمینه ها- فرآیندهای تولید پژوهش کیفیت دار و تضمین شده باشیم.

۲- قدم دوم ما در این فرآیند مقدس، تضمین کیفیت پژوهش است-

به صورت تاکید بر فرآیند نظارت تکوینی بر فعالیت های پیش، حین و پس از پژوهش

- نظارت طرف های درگیر و ذی سهم در پژوهش (بهره بردار / کارفرما / پژوهشگر / ناظر)

۳- گام سوم: اشاعه درست و منطقی یافته های پژوهش ها فعال سازی منطقی ساز و کارهای اشاعه تحقیقات

۴- گام چهارم به فرآیند بسیار مهم کاربرست تحقیقات با همه پیچیدگی های آن اشاره دارد

۵- گام پنجم که البته می تواند گام اول هم باشد،

اصلاح فرآیند مساله یابی پژوهشی و تدوین اولویت های پژوهشی است

- تدوین مدل اولویت یابی از اولین کارهای ما در پژوهشگاه است که در جلسه شورای پژوهشی

و شورای هم اندیشی اعضای هیات علمی پژوهشگاه مطرح شد و بسیار مورد استقبال قرار

گرفت- در این مدل جایگاه واقعیت های عینی و سازه ای بسیار کارگشااست و نوعی مدل

تعاملی مبتنی بر واقعیت هاست

۶- فعال سازی شورای تخصصی گروه های پژوهشی و پژوهشکده ها، شناسایی اعضای موثر جهت عضویت و صدور ابلاغ

۷- ارتباط نزدیک و تعامل مستمر با حوزه ستادی وزارت و اعضای محترم شورای معاونین در جهت مساله شناسی و گفتگوی بخش پژوهش با بخش اجرا

۸- وقتگذاری - حضور مؤثر مدیر پژوهشگاه در همه فعالیت های ذاتی و اساسی پژوهشگاه و ترجیح دادن فعالیت های پژوهشگاه به همه امور دیگر

۹- تشکر از همکاران ستاد پژوهشگاه، روسای پژوهشکده ها/ مراکز/ مدیریت هماهنگی پژوهشی، روسای گروه تحقیق و پژوهش استان ها، اعضای هیات علمی و کارشناسان و اساتید مدعو (در پژوهشگاه بالغ بر ۲۰۰ استاد و عضو هیات علمی دانشگاه های دیگر در جلسات گروه های پژوهشی و کارگروه های مساله محور رفت و آمد می کنند و حضورشان گرامی داشته می شود).

مهم ترین اجزا برنامه های ۹۷ پژوهشگاه:

گام پیش نیاز:

شناسایی و رفع مشکلات اجرایی پژوهشگاه: بودجه، ساختار، نیروی انسانی، فرآیندها و روش های مدیریت پژوهشی

و گامهای بعدی در ادامه:

- ۱- اجرای بخش های مرتبط زیرنظام پژوهش (ساختارها- فرآیندها)
- ۲- توسعه مطالعات تطبیقی- رصد تحولات حوزه تعلیم و تربیت در نگاه جهانی و منطقه ای
- ۳- مطالعات ارزشیابی- ارزشیابی از مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش
- ۴- ارزشیابی از برنامه های درسی (پایه ۱۱ و ۱۲، فنی حرفه ای)
- ۵- ارزشیابی دوره ای کتاب های درسی دوره اول و دوم ابتدایی
- ۶- اشاعه نتایج تحقیقات به عمل آمده و برگزاری نشست های ارائه یافته ها

۷- کاربرست نتایج تحقیقات به عمل آمده حلقه های گفتگو و برنامه های کاربرست، بسته های کاربرستی

۸- تدوین دستورالعمل ها و شیوه نامه های مورد نیاز برنامه های تحولی

۹- جذب هیات علمی و کارشناس (کمبود شدید وجود دارد، خروج نیروها بدون جایگزین)

۱۰- افزایش بودجه پژوهش، سهم پژوهش (۱٪) احیا شود. از سایر هزینه ها بکاهیم و به پژوهش بيفزاییم

در جلسه دیدار اخیر اساتید دانشگاه ها با مقام معظم رهبری، شاهد تاکید خاص ایشان بر گسترش تحقیقات و تکریم بخش تحقیقات بودیم- ایشان از هدفمند کردن تحقیقات - تامین نیازهای اساسی کشور توسط بخش تحقیقات سخن گفتند

در خصوص بودجه پژوهشی (پژوهشگاه، استان ها، حوزه ستادی) طلب مساعدت ویژه داریم

۱۱- فعال سازی شورای تحقیقات وزارت آموزش و پرورش، شورای تحقیقات استان ها و کمیته های

پژوهشی حوزه ستادی در سال ۹۷ از برنامه های پژوهشگاه است

ما برای اجرای موثر این برنامه ها به اعتبار جدید نیاز داریم

پژوهشگاه به اعتبار جدید و کمک خاص مالی دارد

۱۲- برنامه های پژوهشگاه در چارچوب شورای تحقیقات استانها شامل موارد زیر است:

هفته پژوهش، برنامه معلم پژوهنده، ابتکارات پژوهشی و مدیریت پژوهشی در استان ها، اجرای مرحله

مقدماتی و اصلی تیمز ۲۰۱۹، اشاعه پژوهش، کاربرست پژوهش، اجرای پژوهش، مسأله شناسی و

اولویت یابی پژوهشی و اجرای طرح های پژوهشی ملی در استانها

۱۳- طرحهای پژوهشی جدید پژوهشگاه

➤ مطالعه تیمز ۲۰۱۹

➤ پرلز ۲۰۲۱

➤ تالیس- پیمایش بین المللی تدریس و یادگیری

➤ مطالعات رصد تحولات علوم تربیتی

➤ مطالعات آینده نگرانه

➤ مطالعات روند پژوهی و مطالعات طولی

➤ مطالعه برای تدوین لایحه حقوق و امور رفاهی معلمان

فعالیت های جدید:

- عضویت ایران در شبکه پیمایش کیفیت آموزشی منطقه اسیا و اقیانوسیه- **neqmap**
- تشکیل کارگروه ویژه، به پیشنهاد پژوهشگاه و زیر نظر وزیر محترم و با مسولیت رییس سازمان پژوهش؛ در خصوص کاربرست نتایج طرح های بین المللی تیمز و پرلز
- تشکیل کارگروه ویژه به پیشنهاد پژوهشگاه به منظور کاربرست نتایج تحقیقات مرتبط با پشتیبانی پژوهشی از مفاهیم و راهکارهای سند تحول
- پاسخ به نیازهای پژوهشی همه زیر نظام های سند تحول و تامین پژوهش های مورد نیاز آنها
- مشارکت دادن گسترده بهره بردار پژوهش در همه فرایندهای پژوهشی
- طراحی، تدوین و تشکیل کارگروه های مساله محور برای بررسی تخصصی موضوعات و چالش های اساسی

در حوزه های :

- دانش آموزان دیرآموز،
- مطالعات زنان ،
- افت تحصیلی،
- پوشش تحصیلی،
- ارتقا عملکرد و جایگاه دانش آموزان ایرانی در مطالعات تیمز و پرلز،
- آموزش های فراشناختی،
- آموزش ارزش ها،
- انگیزش و یادگیری،
- هویت،